

Dr. Vértesy László

PhD jur. PhD oec.

Jogviszony Szankció – Felelősség

Jogviszony

Fogalma, elemei

Jogviszony: jogilag szabályozott társadalmi viszony

- **jogalanyok közötti viszony, amelyet a tárgyi jog szabályoz**
- **absztrakt:** jogilag szabályozott társadalmi viszony (alanyi hatály)
- **konkrét:** meghatározott jogalanyok között,

Közigazgatási jogviszonyban az egyik oldalon mindenképp közigazgatási szerv

- **de nem csak közig jogviszonyok** jöhetnek létre; polgári, büntető, nemzetközi stb.
- **de nem értelmezhető** itt: normaalkotás, (ön)kormányzati tevékenység

alanya	közigazgatási szervek és (nem) közigazgatási szervek <ul style="list-style-type: none">• közigazgatási szerv + kvázi közigazgatási szerv (jogosítványokkal rendelkezik)• másik oldalon: a jogviszonytól függően ügyfél vagy közigazgatási szerv
tárgya	magatartás (cselekvő v. tartózkodó) - amire a jogviszony tartalma irányul <ul style="list-style-type: none">• közvetlen tárgya: magatartás: dare (adás), (non) facere (tevés), praestare (helytállás)• közvetett tárgya: dolog
tartalma	jogok és kötelezettségek <ul style="list-style-type: none">• jogszabályok írják elő, és(!) – absztrakt, abszolút• az egyedi aktusok is egyaránt szerepet kapnak – konkrét, relatív

Osztályozása

Közigazgatási jogviszony típusai

Egyes típusok

szuprematív jogviszony: közhatalmi jogviszony, amelynek egyik alanya közigazgatási szerv, amely közhatalom (impérium) birtokában lép fel a **másik jogalany** tekintetében (*szuprematív: elsőbbségi, felsőbbbségi*)

- **külső szuprematív, elsősorban hatósági jogviszonyok: ügyfél**
- **belső szuprematív, hierarchikus jogviszonyok: irányított / ellenőrzött / felügyelt közigazgatási szerv**

mellérendeltségi jogviszony:

- **közigazgatási szervek között;** vagy
- **közigazgatási szervek és egyéb személyek, szervek között,** amelyekben azonban egyik sem gyakorol állami hatalmat a másik felett, (pl. a közigazgatási szerződéses jogviszonyok)

kooperációs (együttműködési) jogviszony: közigazgatási szervek közötti kapcsolatot jelent, anélkül, hogy bármelyik jogalanynak kiemelt pozíciója, hatalma lenne a másik felett

belső igazgatási jogviszony vagy szervezeti jogviszony: 2 nézet: i) munkaviszony ii) közigazgatási jogviszony, a belső vezető hatáskörét a közigazgatási jog határozza meg

intézeti típusú szerveknél 2 nézet: i) közigazgatási jogviszony ii) intézeti jogviszony (pl. az egyetem és a hallgatók, vagy a kórház és a kórházban ápoltak között)

Felelősség

Felelősség

Felelősség: folyamatos helytállás egy magatartásért vagy helyzetért

nem szinonimák! felelősség ≠ felelősségre vonás ≠ felelősségre vonhatóság ≠ szankció

Felelősség dimenziói:

- erkölcsi (vallási, hivatási),
- gazdasági,
- politikai
- **össztársadalmi**, kollektív, relatív autonómia
- **jogi**: objektív (kivételesen abszolút) vagy szubjektív (párhuzamosan érvényesülhet)

objektív	szubjektív
eredmény	vétkesség
prevenció, reparáció	prevenció, represszió
polgári jog (19. század eleje)	büntetőjog (19. század közepe, vége)
<ul style="list-style-type: none">• kontraktuális (szerződéses)• deliktuális (szerződésen kívüli, károkozás)• személyiségi jogok• vezető tisztségviselő stb.	<ul style="list-style-type: none">• előkészület, kísérlet,• szándékosság (célzatos, előre megfontolt, egyenes, eshetőleges, erős felindulás)• gondatlanság (tudatos, hanyag)
kimentés: az általában elvárhatóság, vis maior (abszolút felelősség esetén nincs kimentés!)	kimentés: a vétlenség, büntethetőséget kizáró okok
főleg vagyoni szankció (kártérítés)	főleg személyi szankció (személyi szabadság)

Közigazgatási felelősség

Közigazgatási jogi felelősség: (nincs még megfelelően kidolgozva)

- **absztrakt jogi felelősség** – normában tételezett;
- a **normatívan előírt viselkedés vállalása**
- **folyamatos helytállás a magatartásért v. helyzetért** (előírt kötelességtudat)
 - ennek **tagadása a felelősségellenesség** –ez alapozza meg a **felelősségre vonást**; amely általában (de nem mindig) **szankció** alkalmazását jelenti
 - mivel **az ember kötelességtudata által érvényesül a felelősség** ezért lesz társadalmi (megjelenik a társadalomellenesség, jogellenesség)
 - **egy cselekményért többszörösen is lehet felelősségre vonni**, mert mások a jogviszony alanyai (környezetkárosítás: 1) szabálysértés v. bűncselekmény 2) bírság 3) kártérítés)
- a norma: **imperativus** – **aki nem úgy viselkedik annak magatartása jogellenes** (feltételezzük a cselekvés tudatosságát)
- **folyamatos** – nemcsak a felelősségre vonásban létezik
- **vegyes** = objektív (legtöbb esetben) + szubjektív (szabálysértés), például Kttv., közszerületi tisztviselő kártérítési felelősségénél keveredik; + **abszolút**: erősebb mint az objektív, nincs kimentési ok (atomkár, bányakár)
- **közigazgatási felelősség dimenziói** (2 alakzat: közig ill. ügyfél; saját mg-kért, ill. egymás között; ez alapján 14 típus)

Kttv. – Fegyelmi felelősség

fegyelmi vétség: a köztisztviselő, ha közszolgálati jogviszonyból eredő kötelezettségét vétkesen megszegi

- **kötelezettség** a Kttv.-ben nevesített (pl. a köztisztviselő köteles megtartani a minősített adatot) és (!) más jogszabályban foglalt, amely irányadó a köztisztviselő munkavégzésére (beleértve az egyes szervek belső szabályzatait is, pl. egy minisztérium iratkezelési szabályzatát),
- **vétkes:** szándékosan vagy gondatlanul kell elkövetni (szubjektív)

fegyelmi büntetések: (fokozatos szankciórendszer)

- megrovás,
- az előmeneteli rendszerben a várakozási idő meghosszabbítása,
- az előmeneteli rendszerben visszavetés egy fizetési vagy besorolási fokozattal,
- címtől való megfosztás, vezetői megbízás visszavonása,
- hivatalvesztés.

A kormánytisztviselő **jogorvoslatként** a fegyelmi büntetést kiszabó határozat ellen 30 napon belül panaszt nyújthat be a **Kormánytisztviselői Döntőbizottsághoz**, majd azt követően 30 napon belül **keresettel** élhet a **munkaügyi bíróságnál**. Ebben az esetben a jogerős bírósági döntésig **nem lehet végrehajtani a kiszabott büntetést**.

Kttv. – kötelezettségek

75. § (1) Az államigazgatási szerv köteles

- a) a kormánytisztviselőt a kinevezésében foglaltak és a jogszabályok, illetve a közszolgálati szabályzat szerint foglalkoztatni, részére az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeit biztosítani,
- b) a munkavégzéshez szükséges feltételeket biztosítani,
- c) a kormánytisztviselő e törvény szerinti előmenetelének feltételeit biztosítani,
- d) a kormánytisztviselő feladatait és a munkakör betöltésével kapcsolatos követelményeket munkaköri leírásban rögzíteni,
- e) a munkaköri feladatok ellátását úgy megszervezni, hogy a kormánytisztviselő a kormányzati szolgálati jogviszonyból eredő jogait gyakorolni, kötelezettségeit teljesíteni tudja,
- f) a munkaköri feladatok elvégzéséhez szükséges tájékoztatást és irányítást megadni,
- g) a kormánytisztviselő munkakörével kapcsolatos képzést és továbbképzést elősegíteni,
- h) a kormánytisztviselőnek az e törvényben meghatározott illetményt és egyéb járandóságait megfizetni,
- i) a kormánytisztviselőnek a kormányzati szolgálati jogviszonyból származó kötelezettségek teljesítése során indokoltan felmerült költségeit megtéríteni,
- j) a kormánytisztviselő teljesítményét értékelni és minősítését elvégezni,
- k) biztosítani, hogy a kormánytisztviselő érdek-képviseleti tevékenységével kapcsolatos jogait gyakorolhassa.

76. § (1) A kormánytisztviselő köteles

- a) feladatait a köz érdekében a jogszabályoknak, a hivatásetikai elveknek és a vezetői döntéseknek megfelelően, az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, pártatlanul és igazságosan, a kulturált ügyintézés szabályai szerint ellátni,
 - b) az előírt helyen és időben, munkára képes állapotban megjelenni,
 - c) munkaideje alatt - munkavégzés céljából, munkára képes állapotban - a munkáltató rendelkezésére állni,
 - d) vezetőkkel és munkatársakkal együttműködni,
 - e) munkáját személyesen ellátni, valamint általában olyan magatartást tanúsítani, hogy ez más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse, munkáját ne zavarja, anyagi károsodását vagy helytelen megítélését ne idézze elő.
- (2) A kormánytisztviselő vezetői iránti szakmai lojalitással köteles ellátni feladatait. Szakmai lojalitás alatt kell érteni különösen a vezető által meghatározott szakmai értékek iránti elkötelezettséget, a vezetőkkel és a munkatársakkal való alkotó együttműködést, a szakmai elhivatottsággal történő, fegyelmezett és lényeglátó feladatvégzést.
78. § (1) A kormánytisztviselő köteles felettese utasítását végrehajtani.

Kttv. – Kártérítési felelősség

károkozó	károsult	felelősség	tartalma
közzolgálati tisztviselő	munkáltató	szubjektív vétkesség	<ul style="list-style-type: none">szándékos, súlyos gondatlan károkozás esetén a teljes kárgondatlan károkozás esetén – főszabályként – max. 4 havi illetményleltár, elszámolási kötelezettség - teljes kár
munkáltató	közzolgálati tisztviselő	objektív eredmény	<ul style="list-style-type: none">teljes mértékű és vétkességre tekintet nélküli felelősség terheli. (akkor is, ha semmilyen fokú vétkesség nem terheli)mentesül, ha bizonyítja, hogy a kárt működési körén kívül eső elháríthatatlan ok, vagy a károsult elháríthatatlan magatartása okozta
közzolgálati tisztviselő	harmadik személy	vegyes	<ul style="list-style-type: none">a károsulttal szemben a munkáltató lesz felelős, és teljes kártérítésre köteles (objektív)a közigazgatási szerv a szubjektív felelősségi szabályok alapján helytállásra kötelezi a vétkes közzolgálati tisztviselőt

A kárfelelősséget fegyelmi eljárásban is meg lehet állapítani.

Kttv. – vezetői felelősség

A **vezetői eredményfelelősség** a vezetői tevékenységhez kapcsolódik:

- a maga **tevékenységéért** és a munkavégzésre irányadó **kötelezettségeinek** a teljesítéséért
- a rábízott **szerv** vagy **szervezeti egység eredményes működésének** biztosítása
- a **jogellenes magatartás nem feltétele**, például a vezetői megbízásának visszavonása nem jogszabálysértéshez kötött
- **eredményfelelősség**, azonban a nem kívánt helyzet, állapot a **jogi** szabályozás **által nem definiált**
- a **vétkesség hiányában is** érvényesíthető
- a felelősségre vonás **sem kötött**
- **szigorúan** szabályozott **eljárési rendhez**
- a **többi jogi felelősségi** szabály alkalmazását nem zárja ki
- egyik **speciális megjelenési formája** a (választott) **vezetők politikai felelőssége**
 - a (választott) politikai vezetők – országos vagy helyi szinten – a **kormányzás** aktív résztvevői
 - például a miniszter politikai felelőssége, amely jelentős részben az alkotmányjogi felelősség területére tartozik, eltér a közigazgatásban dolgozó szakmai vezetők eredményfelelősségétől

*Ha a vezetést **testületi szerv** gyakorolja, **sem a fegyelmi, sem büntetőjogi felelősség nem alkalmazható**, mert ezek személyre szabottak, és aggályok merülnek fel a vezetői eredményfelelősség eredményes érvényesíthetőségével kapcsolatban is.

Kttv. – etikai felelősség

Az **etikai felelősség** etikai vétség elkövetésekor áll be.

- etikai vétséget követ el a közigazgatási dolgozó, ha a **megszegi az etikai szabályokat**
- az etikai szabályok rendszere **összetett**:
 - a 2011. évi CXCV. törvény (**Kttv.**) is tartalmaz **etikai szabályokat**
 - elsősorban azokból a **hivatásetikai alapelvekből és hivatásetikai részletszabályokból** áll, amelyeket a Magyar Kormánytisztviselői Kar (MKK) **Kormánytisztviselői Hivatásetikai Kódex** foglal össze,
- az etikai szabályok **nem jogi normák**
- **jelentősége**, hogy nagy számban mutathatók ki olyan közösségellenes **közéleti torzulások**, amelyek jogi szabályt nem sértenek, de **nem kívánatosak** a közigazgatásban

A kormánytisztviselői hivatás etikai alapelvei

83. § (1) A kormánytisztviselőre vonatkozó hivatásetikai alapelvek különösen a hűség és elkötelezettség, a nemzeti érdekek előnyben részesítése, az igazságos és méltányos jogszolgáltatás, a méltóság és tisztesség, az előítéletektől való mentesség, a pártatlanság, a felelősségtudat és szakszerűség, az együttműködés, az intézkedések megtételére irányuló arányosság és a védelem.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt hivatásetikai alapelveken túlmenően a vezetőkkel szemben további etikai alapelvek különösen a példamutatás, a szakmai szempontok érvényesítése és a számonkérési kötelezettség.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott hivatásetikai elvek megsértése esetén az MKK etikai eljárás lefolytatására jogosult.

(4) Az etikai eljárás eredménye alapján az MKK fegyelmi eljárást kezdeményezhet a kormánytisztviselő munkáltatójánál.

Kttv. – etikai felelősség

Hivatásetikai alapelvek

I/1. Kormánytisztviselőként feladatainkat

- Magyarország alaptörvényéhez **hűen**,
- mindenekelőtt a **nemzet érdekében**,
- a közjó iránt **elkötelezetten**,
- döntéseink, nyilatkozataink és cselekedeteink súlyának tudatában **felelősen**,
- a legjobb tudásunk szerint **szakszerűen**,
- a ránk bízott erőforrások kezelésében **hatékonyan**,
- döntéseinkben, nyilatkozatainkban és cselekedeteinkben **tisztességesen**,
- megjelenésünkben és magaviseletünkben **méltósággal**,
- az érintettek jogainak és érdekeinek tekintetében **pártatlanul**,
- a jog és az erkölcs szerint is **igazságosan**,
- a valós körülmények mérlegelése alapján **méltányosan**,
- a közérdekű célok eszközeinek megválasztásában **arányosan**,
- az érintettek jogait és jogos érdekeit védve,
- emberekre vagy azok csoportjaira vonatkozó **előítéletektől mentesen**,
- vezetőink és az állampolgárok számára **átláthatóan**,
- minden érintettel **együttműködve**,
- legfőképpen pedig mindenben **lelkiismeretesen** teljesítjük.

I/2. Vezetői munkakörben ezeken túl

- a munkatársainktól elvárt magatartásban **példamutatóan**,
- feladataik elvégzésében munkatársainkat **támogatva**,
- jogi és morális kötelességeiket munkatársainktól **következetesen számon kérve**,
- döntéseinkben **szakmai szempontokat** érvényesítve

Ptk. – Kártérítési felelősség

6:142. § [*Felelősség szerződésszegéssel okozott károkért*] – **kontraktuális** (szerződéses)

Aki a szerződés megszegésével a másik félnek kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa.

6:518. § [*A károkozás általános tilalma*]

– **deliktuális** (jogellenes, szerződésen kívüli)

A törvény tiltja a jogellenes károkozást.

6:519. § [*A felelősség általános szabálya*]

Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható.

6:548. § [*Felelősség közigazgatási jogkörben okozott kárért*]

(1) **Közigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget** akkor lehet megállapítani, ha a kárt közhatalom gyakorlásával vagy annak elmulasztásával okozták, és a kár rendes jogorvoslattal, továbbá a közigazgatási határozat bírószági felülvizsgálata iránti eljárásban nem volt elhárítható.

(2) **Közigazgatási jogkörben okozott kárért a közhatalmat gyakorló jogi személy tartozik felelősséggel.** Ha a közhatalmi jogkör gyakorlója nem jogi személy, a kárért az a jogi személyiséggel rendelkező közigazgatási szerv tartozik felelősséggel, amelynek keretében az eljárás közigazgatási szerv működik.

6:564. § [*A kártalanítás*]

Ha jogszabály a **jogszerűen okozott kárért kártalanítási kötelezettséget** ír elő, a kártalanítás módjára és mértékére a kártérítésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. (kisajátítás, közérdekű használat)

Btk.

4. § (1) Bűncselekmény az a szándékosan vagy – ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli – gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre e törvény büntetés kiszabását rendeli.

5. § A bűncselekmény büntett vagy vétség. **Büntett** az a szándékosan elkövetett bűncselekmény, amelyre e törvény kétévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetés kiszabását rendeli, minden más bűncselekmény **vétség**.

7. § Szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja (egyenes), vagy e következményekbe belenyugszik (eshetőleges).

8. § Gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki előre látja cselekményének lehetséges következményeit, de könnyelműen bízik azok elmaradásában (tudatos), vagy cselekménye lehetséges következményeit azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztja (hanyag).

Büntetések

- szabadságvesztés,
- elzárás,
- közérdekű munka,
- pénzbüntetés,
- foglalkozástól eltiltás,
- járművezetéstől eltiltás,
- kitiltás,
- sportrendezvények látogatásától való eltiltás,
- kiutasítás

Intézkedések

- megrovás,
- próbára bocsátás,
- jóvátételi munka,
- pártfogó felügyelet,
- elkobzás,
- vagyonelkobzás,
- elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele,
- kényszergyógykezelés,
- jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló törvény szerinti intézkedések.

AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS ELLENI BŰNCSELEKMÉNYEK

Hatóság félrevezetése

271. § (1) Aki hatóságnál büntetőeljárás alapjául szolgáló olyan bejelentést tesz, amelyről tudja, hogy valótlan - és a 268. § esete nem áll fenn -, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Hamis tanúzás

272. § (1) A tanú, aki hatóság előtt az ügy lényeges körülményére valótlan vallomást tesz, vagy a valót elhallgatja, hamis tanúzást követ el.

Kényszerítés hatósági eljárásban

278. § (1) Aki mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy hatósági eljárásban a törvényes jogait ne gyakorolja, vagy a kötelezettségeit ne teljesítse, a kényszerítés hatósági eljárásban bűncselekményt követi el.

Hatósági eljárás megzavarása

279. § (1) Aki olyan kihívóan közösségellenes vagy erőszakos magatartást tanúsít, amely a hatóság eljárását megzavarja vagy akadályozza, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A KORRUPCIÓS BŰNCSELEKMÉNYEK

Hivatali vesztegetés

293. § (1) Aki hivatalos személyt a működésével kapcsolatban neki vagy rá tekintettel másnak adott vagy ígért előnnyel befolyásolni törekszik, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Hivatali vesztegetés elfogadása

294. § (1) Az a hivatalos személy, aki a működésével kapcsolatban előnyt kér, az előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A HIVATALI BŰNCSELEKMÉNYEK

Bántalmazás hivatalos eljárásban - Bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában (302. §)

301. § (1) Az a hivatalos személy, aki eljárása során mást tetteleg bántalmaz, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Kényszervallatás

303. § (1) Az a hivatalos személy, aki annak érdekében, hogy más vallomást vagy nyilatkozatot tegyen, illetve ne tegyen, erőszakot, fenyegetést, vagy más hasonló módszert alkalmaz, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Jogellenes fogvatartás

304. § (1) Az a hivatalos személy, aki eljárása során mást személyi szabadságától jogellenesen megfoszt, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Hivatali visszaélés - Közfeladati helyzettel visszaélés (306. §)

305. § Az a hivatalos személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen

- a) hivatali kötelességét megszegi,
- b) hivatali hatáskörét túllépi, vagy
- c) hivatali helyzetével egyébként visszaél,

A HIVATALOS SZEMÉLY ELLENI BŰNCSELEKMÉNYEK

Hivatalos személy elleni erőszak

310. § (1) Aki hivatalos vagy külföldi hivatalos személyt

- a) jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályoz,
 - b) jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel intézkedésre kényszerít, vagy
 - c) eljárása alatt, illetve emiatt bántalmaz,
- büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Szabálysértés

Szabálysértés:

- dekriminalizáció következtében a közigazgatási jogba, megfelel a büntető anyagi/alaki jognak
- általában szubjektív felelősség
- jogrendszeri helye: i) kettős jogterület (nálunk –bagatell bűncselekmények is itt) ii) teljesen külön választott (trichotómia – kihágások; – szabálysértések (csak ami közigazgatás ellenes)

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartásról

1. § (1) Szabálysértés az a törvény által büntetni rendelt tevékenység vagy mulasztás, amely veszélyes a társadalomra.

2. § (1) Szabálysértés miatt az vonható **felelősségre**, akinek a cselekménye **szándékos** vagy **gondatlan**, kivéve, ha a szabálysértést meghatározó jogszabály csak a szándékos elkövetést bünteti.

(4) **Nem** állapítható meg **szabálysértés**, ha a tevékenység vagy a mulasztás bűncselekményt valósít meg, úgyszintén, ha a tevékenységre vagy mulasztásra törvény vagy kormányrendelet közigazgatási bírság alkalmazását rendeli el.

(5) **Nem** lehet a **szabálysértési felelősséget** megállapítani olyan cselekmény miatt, amelyet jogszabály az elkövetés idején nem rendelt szabálysértésként büntetni.

(6) Nem lehet szabálysértés elkövetése miatt olyan büntetést vagy intézkedést alkalmazni, amelyről jogszabály az elkövetés idején nem rendelkezett.

(7) Szabálysértés miatt **nem vonható felelősségre**, akivel szemben büntethetőséget kizáró ok áll fenn.

6. § (1) **Nincs helye felelősségre vonásnak**, ha a szabálysértés elkövetése óta hat hónap eltelt (elévülés).

38. § (1) Az **általános szabálysértési hatóság** a fővárosi, megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala (a továbbiakban: **járási hivatal**).

(2) Az e törvény által a hatáskörébe utalt szabálysértés miatt a szabálysértési hatóság jogkörében a **rendőrkapitányság** vagy az egyes feladatok ellátására létrehozott rendőri szerv, illetve a **Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszerve** jár el.

(3) Szabálysértési elzárással is büntethető, valamint e törvényben meghatározott szabálysértés miatt első fokon a **járásbíróság** jár el.

Szankció

Fogalma

Gyűjtőfogalom: szentesítés, megerősítés, kikötés, büntetés, **joghatás, jogkövetkezmény**

Joghatás eredménye: **pozitív** (favorabilis) – **semleges** – **negatív** (onerózus)

Szabályozás

- **jogszabály szerkezeti elem** (Isd. Jogforrástan)
- **több jogszabály együttesen éri el célját,**
- **több jogágból alakult ki:** polgári jogi – kártérítés, munkajog, pénzügyi jog, büntető jog, közigazgatási jog (büntetőjog-közigazgatás határán –szabálysértés)
- **közigazgatás ellenességet szankcionál – de nemcsak közigazgatási szervek alkalmazzák,** hanem más állami szervek, **bíróságok is**
- **cél:** a közigazgatási jog érvényesítése, a megfelelő magatartás kikényszerítése
- **jogkövetkezmény, joghatás:** érvénytelenség, tilalom (építési tilalom), kötelezés (bontási kötelezés), kártérítés (akkor büntető, ha pl. kétszeresét kellene megtéríteni), büntető jellegű: bírság, szabálysértés
- **nem kíséri feltétlenül a társadalom részéről etikai rosszallás!**

Funkciói

- **prevenció** (megelőzés) i) generális (általános, társadalmi) ii) speciális (különös, egyedi)
- **represszív** (megtorló) v. **nem represszív** (jogszerű mg kikényszerítése; eltiltás; korrekció)
- **reparatív** (helyreállító) (pl. termőföld eredeti állapotának helyreállítása; ez ritkán elégséges)
- **jogérvényesítés**
- **kártérítés**

Fogalma

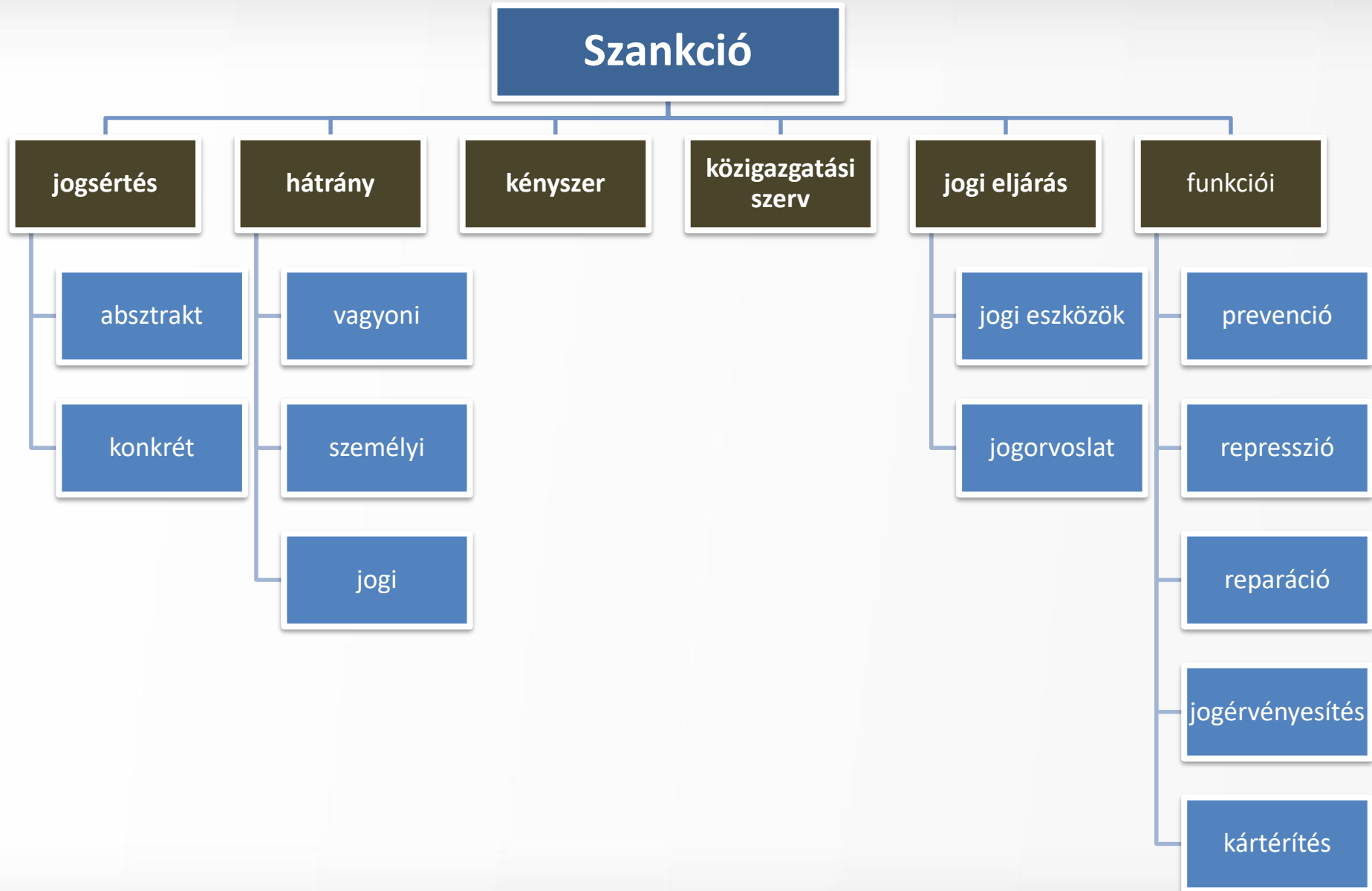

Közigazgatási szankció fogalmi elemei (szűk értelemben –joghátrány, büntetés)

- **jogsértés** (jogellenes magatartás):
 - **elvont, absztrakt:** anyagi vagy eljárás jogi
 - **realizált, konkrét:** egyedi döntésbe foglalt kötelezettség megsértése
- **hátrány okozás:**
 - **vagyoni** (bírság, eltiltás tevékenység gyakorlástól, elkobzás, megsemmisítés)
 - **személyi** (megrovás, figyelmeztetés) hátrány
 - **jogi** hátrány (jogvesztés) – amelynek egyszerre lehet vagyoni és személyi hatása
- **közhatalmi kényszer** (kikényszeríthetőség): állami közhatalom útján,
 - a jog érvényesülésének a kikényszerítése
 - de nemcsak szankció esetén alkalmaz kényszert a közig (pl. árvíz, földrengés)
 - nem minden hátrány (onerózus aktus) szankció (pl. kisajátítás)
- **közigazgatási szervek alkalmazzák** (mert közigazgatási szankció)
 - csak jogszabályban feljogosított, állami közhatalom megtestesítője
- **jogszabálynak megfelelő eljárásban és feltételek esetén**
 - jogszabályban felsorolt eszközök
 - megfelelő jogorvoslat
 - közigazgatási jogban szabályozott

Közigazgatási jogi szankció: jogszabályban arra feljogosított közigazgatási szerveknek megfelelő eljárásban alkalmazott hátrányt okozó **aktusa**, amely mindig a címzett **jogellenes magatartására** reagál és rendelkezik az állami közhatalommal való **kikényszerítés** lehetőségével.

Fogalma

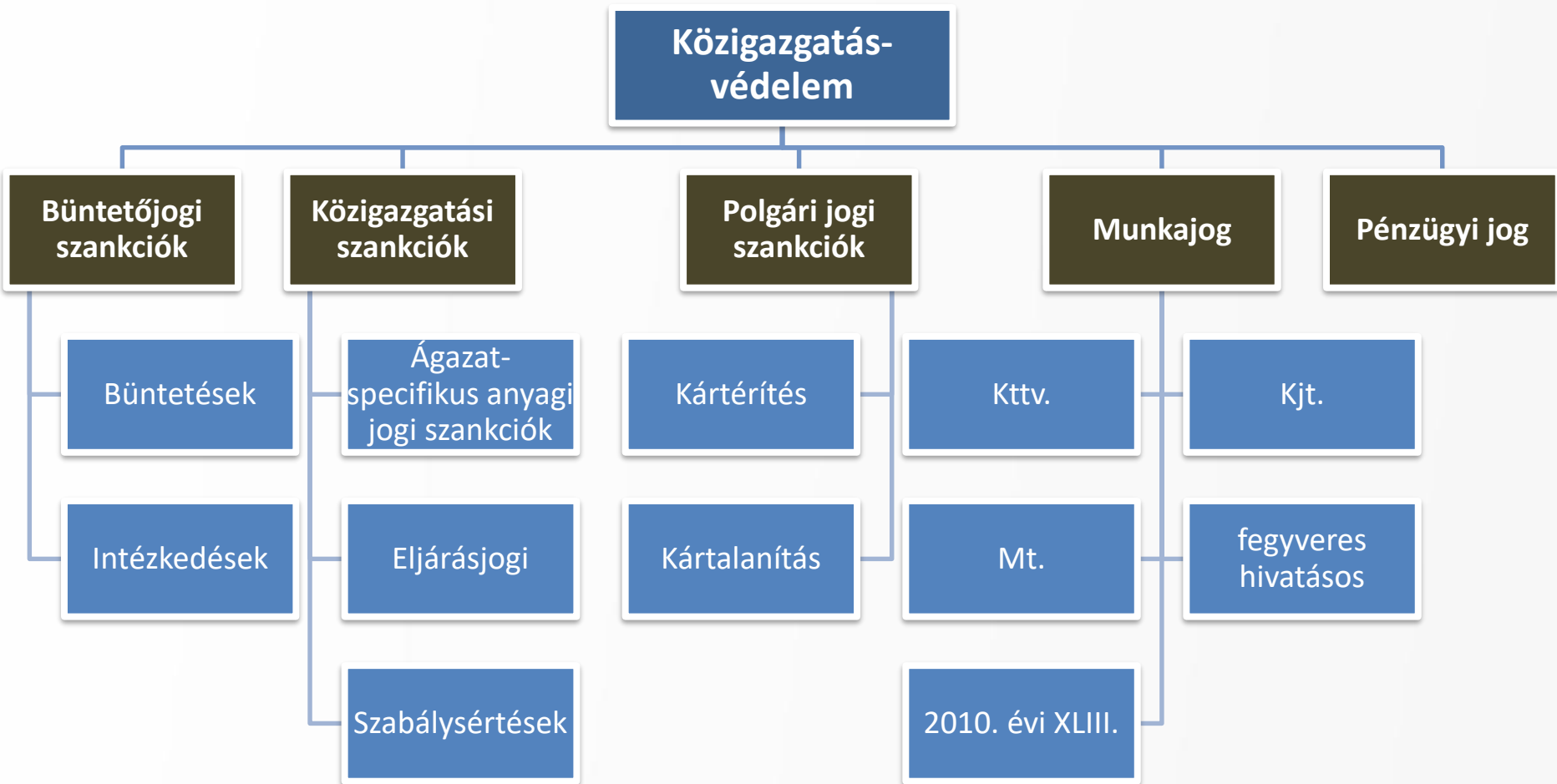

Típusai

Típus	Cél
Kikényszerítő szankció	<ul style="list-style-type: none">• a jogi normába vagy az egyedi jogalkalmazói aktusba foglalt magatartásszabály tanúsítására bírni a címzettet (pl. végrehajtás)
Eltiltó szankció	<ul style="list-style-type: none">• a tevékenység abbahagyása• a megvalósult a jogellenes magatartás (későbbi) megszüntetése• a jogellenes tevékenység már megtörtént és folyamatos, meg nem törtéنتté tenni nem lehet, viszont megszüntetése a jövőre nézve lehetséges
Korrektív szankció	<ul style="list-style-type: none">• megszünteti a jogellenes tevékenység jogellenes vonásait• alkalmazására akkor kerülhet sor, ha a jogellenes magatartás már megkezdődött és folyamatos, de nem szükséges abbahagyni a jogszerű állapot helyreállításához, elegendő azon változtatni;
Reparatív szankció	<ul style="list-style-type: none">• a helyreállítás, megelőző, eredeti állapot visszaállítása• a jogellenes magatartásnak eredménye van, és ezt az eredményt kell meg nem törtéنتté tenni
Represszív szankció	<ul style="list-style-type: none">• büntetés, megtorlás• indokolt, ha sem a jogellenes magatartáson, sem annak eredményén már nem lehet változtatni

Közigazgatás védelem

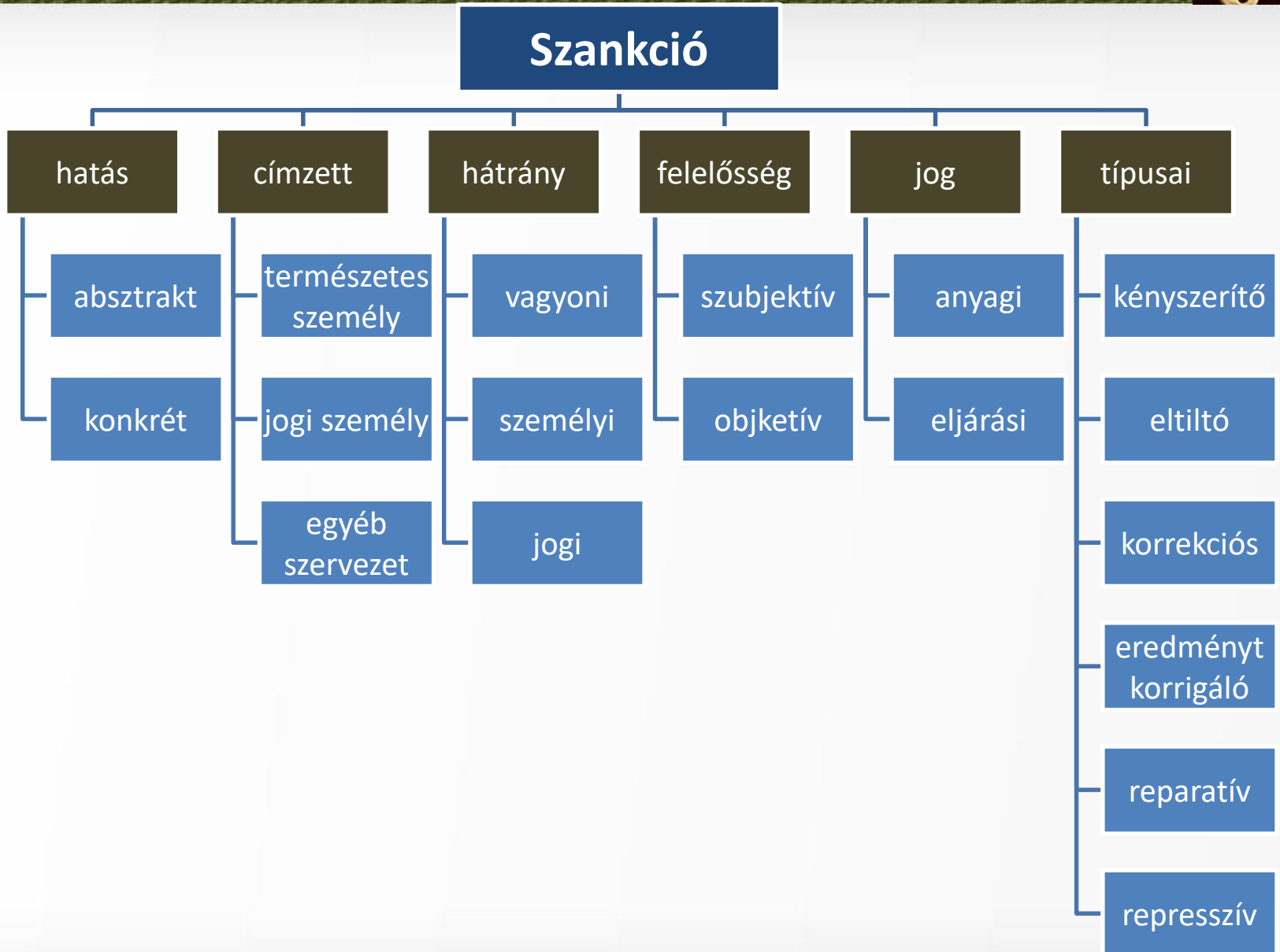

... mint normaelem

Lex	érvénytelenítés	büntetés	lényege, példa
lex plus quam perfecta	+	+	a szabályellenes cselekmény nemcsak semmis, de az elkövetőt még büntetéssel is sújtja a szabály <i>- kettős házasság</i>
lex perfecta	+	-	megtagadja a szabályellenes cselekmény érvényét <i>- cselekvőképtelen személy ügylete</i>
lex minus quam perfecta	-	+	szabály tiltja az ügyletet, joghátránnyal (büntetéssel) sújtja az ügyletet megkötő felet, de az ügyletet érvényesnek ismeri el. <i>- engedély nélküli árusítás</i>
lex imperfecta	-	-	a benne foglalt parancs megszegéséhez semminemű szankciót nem fűz. (De ez nem jelenti azt, hogy a szabály mindenféle jogkövetkezmény nélkül maradna.) <i>- naturalis obligatio (pl. kártyaadósság)</i>

Osztályozás

Fajai

Szankció fajtái

anyagi jogi

eljárás jogi

vagyoni, bírságok

személyhez kapcsolódó

igazgatási korlátozások

végrehajtás

Ákr.

Art.

ágazati jogszabály

felügyeleti

megrovás

engedély visszavonás

működés felfüggesztés

elővezettetés

eljárási bírság

ágazati

figyelmeztetés

tagsági viszony felfüggesztése

eltiltás tevékenység gyakorlástól

rendeutasítás

többletköltség megfizetettése

köztestület tagjára kiszabható bírság

személyes szabadság elvonása

intézmény bezárása

jogok, kedvezmények elvesztése

kiutasítás

kikényszerítés

kártérítés kártalanítás

kötelezés

biztos kinevezése szervezethez

Kttv. kártérítés

Kttv. fegyelmi

vagyoni

személyi

jogi

Fajai

Fajai:

anyagi jogi: anyagi jogi normában, anyagi jogi előírások megsértése miatt

- **vagyoni, bírságok:**
 - felügyeleti (ÁNTSz, PSzÁF) o ágazati
 - köztestületek tagjaikra kiszabható bírság
- **személyhez kapcsolódó:**
 - megrovás o figyelmeztetés
 - személyes szabadság elvonása,
 - kötelezés
- **igazgatási korlátozások:**
 - engedély visszavonás
 - működés felfüggesztés
 - tagsági viszony felfüggesztése
 - eltiltás tevékenység gyakorlástól
 - intézmény bezárása (ideiglenesen v véglegesen)
 - jogok, kedvezmények elvesztése
 - biztos kinevezése a szervezethez
- a **végrehajtás** is ide tartozik, mivel anyagi J+K-t realizál – de, az Ákr-ben van

eljárás jogi: általában az eljárási rend megsértése miatt

- **Ket.:**
 - eljárási bírság,
 - elővezettetés
 - tárgyalásról kiutasítás
 - elővezettetés
 - rendreutasítás
 - többletköltség megfizetettése
 - díj napi 1 %-os csökkentése
 - kikényszerítés
- **Art.**
- **ágazati jogszabály**

Közigazgatási szabályszegések

2017. évi CXXV. törvény a közigazgatási szabályszegések szankcióiról

A törvény hatálya az Ákr. hatálya alá tartozó közigazgatási **hatósági eljárás során megállapított jogszabálysértések (közigazgatási szabályszegés)** esetén a közigazgatási hatósági ügyben **érdemi döntéssel kiszabható jogkövetkezményekre (közigazgatási szankció)** terjed ki.

A **közigazgatási szabályszegésért való felelősség** megállapítása esetén a közigazgatási hatóság közigazgatási szankciót alkalmaz.

Közigazgatási szabályszegés esetén a következő **közigazgatási szankciók** alkalmazhatók:

figyelmeztetés

közigazgatási óvadék

közigazgatási bírság

tevékenység
végzésétől történő
eltiltás

elkobzás

Közigazgatási szabályszegések

A közigazgatási szankciót alkalmazó hatóság a közigazgatási szankciók alkalmazásának **fokozatossága érdekében** a **Közigazgatási Szankciók Nyilvántartásába** bejegyzi azon döntés e törvényben meghatározott adatait, amely ellen kérelemre induló jogorvoslatnak már nincs helye.

Ha törvény eltérően nem rendelkezik, nem alkalmazható közigazgatási szankció, ha a jogsértő magatartásnak a szankció alkalmazására jogosult hatóság tudomására jutásától számított **6 hónap** eltelt (**elévülés**).

A **figyelmeztetés**sel a hatóság **rosszallását fejezi ki** az általa megállapított közigazgatási szabályszegés elkövetése miatt, és **újabb szankció kilátásba helyezésével felszólítja** az ügyfelet, hogy a **jövőben tartózkodjon** a közigazgatási szabályszegés elkövetésétől.

Közigazgatási óvadék szankciót alkalmazhat a hatóság, **ha**

- törvény vagy törvény felhatalmazása alapján önkormányzati rendelet közigazgatási **bírság kiszabását teszi lehetővé,**
- a Nyilvántartásba a hatósági eljárás megindításának napját megelőző egy éven belül az ügyfél vonatkozásában közigazgatási **szankciót megállapító döntést** jegyeztek be, feltéve, hogy törvény a figyelmeztetés szankció alkalmazását nem zárja ki, és
- az óvadék alkalmazásától **kellő visszatartó hatás várható.**

Közigazgatási szabályszegések

Közigazgatási bírságot szab ki a közigazgatási hatósági eljárás során a hatóság, ha **törvény** vagy törvény felhatalmazása alapján **önkormányzati rendelet** bírság kiszabását írja elő,

- a Nyilvántartásba a hatósági eljárás megindításának napját megelőző **1 éven** belül az ügyfél vonatkozásában **közigazgatási szankciót** megállapító döntést **jegyezték be** és
- a hatóság **nem figyelmeztetés vagy közigazgatási óvadék** alkalmazásáról dönt.

Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a közigazgatási hatóság **eltilthatja a tevékenység végzésétől** az ügyfelet, ha

- a jogsértés **emberi életet, testi épséget vagy egészséget** sért vagy veszélyeztet,
- a **jogsértésre** – kora, anyagi és szociális helyzete, fogyatékosága, egészségi állapota, megváltozott munkaképessége, cselekvőképességének korlátozása miatt – **különösen kiszolgáltatott személlyel szemben** került sor, vagy
- a jogsértés az eljárás megindulását megelőző **1 éven** belül **legalább 3 alkalommal** került megállapításra.

Ha törvény lehetővé teszi, a hatóság **elkobozza** azt a dolgot,

a) amelyet a jogsértés elkövetéséhez eszközül használtak vagy arra szántak,

Közigazgatási szabályszegések

Ha törvény lehetővé teszi, a hatóság **elkobozza** azt a dolgot,

- amelyet a **jogsértés** elkövetéséhez eszközül **használtak** vagy **arra szántak**,
- amelynek **birtoklása jogszabályba ütközik**, vagy amely **veszélyezteti a közbiztonságot**,
- amely jogsértés **elkövetése útján jött létre**,
- **amelyre a jogsértést elkövették**, vagy amelyet a jogsértés befejezését követően e **dolog elszállítása céljából** használtak,
- amelyet a jogsértő a **jogsértés elkövetéséért** a tulajdonostól vagy annak hozzájárulásával mástól **kapott**.

**Köszönöm
a figyelmet!**